

ПРОБЛЕМИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Законом України «Про аудиторську діяльність» [1] встановлено, що аудиторські послуги можуть надаватись у вигляді аудиторських перевірок, а також пов'язаних з ними експертиз та консультацій за питаннями бухгалтерського обліку, звітності, оподаткування та інших видів підприємницької діяльності юридичних та фізичних осіб. В останній час великим попитом користуються також послуги аудиторів з трансформації звітності відповідно до вимог Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, аналізу фінансово-господарської діяльності та ін. Це пов'язано з розвитком міжнародного співробітництва та бізнесу.

Крім того, відповідно до ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2] підприємство самостійно обирає форму організації бухгалтерського обліку — самостійно за допомогою централізованої бухгалтерії, окремого бухгалтера або ж на договірних засадах за допомогою аудиторської фірми. Тобто аудитор може не лише перевіряти бухгалтерський облік підприємства, алей надавати послуги по його веденню.

Однак основною діяльністю будь-якої аудиторської фірми є аудит, під яким розуміють перевірку публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання з метою визначення їх достовірності та відповідності діючому законодавству.

Отже, актуальність дослідження полягає в тому, що в сучасних умовах господарювання аудиторська діяльність відіграє дуже важливу роль. Саме аудит забезпечує довіру до фінансової звітності та гарантує достовірність її складання. Тому метою дослідження буде визначення проблемних питань аудиторської діяльності в Україні та їх нагальне вирішення.

Проблема якості аудиту зараз є однією із головних не тільки в нашій державі, але й у всьому світі. Це пов'язано як з необхідністю удосконалення методичних та організаційних аспектів аудиту, так і з необхідністю введення аудиторськими фірмами системи контролю якості. Критерієм якості при проведенні аудиту вважається, насамперед, виконання аудиторами вимог Міжнародних стандартів аудиту. Однак суворе дотримання стандартів пов'яза-

не із збиранням додаткової інформації, збільшенням трудових затрат аудиторів, документуванням процесу перевірки, розрахунками. Але такі затрати рідко відшкодовуються замовником.

Для вирішення такого роду проблем аудиторські фірми намагаються враховувати рівень професійної компетентності своїх співробітників у вигляді кваліфікаційних вимог, що висуваються до посад, передбачених структурою їх управління.

Ще одним з основних напрямів підвищення якості аудиту є розробка внутрішньо-фірмових методик аудиту, робочої документації тощо, оформлення у вигляді внутрішньо-фірмових стандартів. Також було прийнято Положення «Про постійне удосконалення професійних знань аудиторів України» [3], яке повинно забезпечувати високу якість аудиторських послуг та адаптації правового регулювання аудиторської діяльності в Україні до норм Європейського Союзу.

Наступною проблемою аудиту є загострення конкуренції аудиторських фірм. Динамічний розвиток ринку аудиторських послуг в Україні зумовлює виникнення конкуренції між аудиторськими фірмами. До того ж на ринку України з'являються міжнародні аудиторські фірми, вже обізнані щодо Міжнародних стандартів аудиту, які мають майже сторічний досвід в наданні послуг. Їх прихід на український ринок ще більше загострює конкурентну боротьбу. В цих умовах набуває важливості і потребує вирішення завдання з формування конкурентних переваг вітчизняних аудиторських фірм. Саме формування та подальший розвиток конкурентних переваг дозволить аудиторським фірмам залишитися, закріпитися в своїх економічних сегментах, не бути поглиненими великими або зарубіжними фірмами, що зараз виступають як конкурент.

Крім зазначених вище існує серйозна проблема формування ціни на аудиторські послуги, а саме в частині методики її визначення. Так, на ціну аудиторських послуг значно впливають системи оплати праці фахівців аудиторських фірм. Найбільш поширеною, як і у багатьох країнах світу, на українському ринку аудиторських послуг є погодинна система оплати праці. Єдиної системи розрахунку вартості послуг аудиторської фірми в Україні не існує, тому аудитори часто використовують, власну систему формування ціни.

Можливість заниження або завищення вартості аудиторських послуг є основною проблемою, що насторожує замовника.

Таким чином, розвиток аудиту в Україні тісно переплітається зі всіма вимогами і тенденціями, які простежуються в світі та які називаються процесами глобалізації. А саме, без аудиту подальший розвиток нашої країни не можливий. Усі українські інвестори ба-

жають, перш за все, мати правдиві відомості про ту організацію, з якою б вони працюють та збираються співпрацювати у подальшому. А це повинно забезпечити відповідну підготовку аудиторської перевірки. Проте існують проблеми, які гальмують цей процес та перешкоджають нормальному розвитку аудиту. Тобто, необхідно використовуючи узагальнений практичний досвід роботи міжнародних і вітчизняних аудиторських фірм, розробити Типові методи аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств у розрізі галузей їх діяльності; поглибити співпрацю професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів; розробити механізм ціноутворення на аудит та аудиторські послуги на основі вивчення міжнародного досвіду з цього питання.

Література

1. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 № 3125-ХІІ (у редакції Закону України від 14.09.2006 № 140-V) // Голос України. — 2006. — № 194. — С. 4—6.
2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами і доповненнями) // zakon1.rada.gov.ua.
3. Положення «Про постійне удосконалення професійних знань аудиторів України», затверджене рішенням Аудиторської палати України від 31.05.2007 № 178/5 (в редакції рішення Аудиторської палати України від 28.01.2010 № 210/9) // www.apu.com.ua.

Шульга Н. В., канд. екон. наук,
зав. кафедри обліку і аудиту,
ПВНЗ «Херсонський економічно-правовий інститут»

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ АУДИТУ ПРИ ПЕРЕВІРЦІ ВІТЧИЗНЯНИХ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Сучасний розвиток малого підприємництва в Україні вимагає переосмислення необхідності, змісту та обсягів незалежного підтвердження облікової і звітної інформації, що формується суб'єктами малого підприємництва (далі — СМП).

Чинний ГКУ (п. 8. ст. 19) визначає, що усі суб'єкти господарювання зобов'язані здійснювати первинний (оперативний) та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, а на основі